

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) โดยใช้สถิติปริญาตรีจาก คณะอักษรศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 56 คน แบ่งเป็น 4 กลุ่มการทดลอง โดยจัดการทดลอง 2 ครั้ง ใช้กลุ่มตัวอย่างครั้งละ 2 กลุ่ม เพื่อจะมาวัดรูปแบบการอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์และกระบวนการรับรู้ในด้านความจำ และความพึงพอใจในข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆที่ได้เปิดรับ โดยมีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างและวิธีการเลือกตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาทดลองเปรียบเทียบผลจากการอ่านข่าวระหว่างหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์ มีดังนี้

การทดลองครั้งที่ 1 จัดให้กลุ่มตัวอย่างอ่านข่าวภาษาอังกฤษจากหนังสือพิมพ์ 'The Nation' และ 'Nation Online' โดยจัดให้กลุ่มตัวอย่าง

- อ่านหนังสือพิมพ์ 13 คน
- อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ระบบเมนูข่าวสาร 13 คน

การทดลองครั้งที่ 2 จัดให้กลุ่มตัวอย่างอ่านข่าวภาษาไทยจากหนังสือพิมพ์ 'กรุงเทพธุรกิจ' และ 'กรุงเทพธุรกิจออนไลน์' โดยจัดให้กลุ่มตัวอย่าง

- อ่านหนังสือพิมพ์ 15 คน
- อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ระบบอินเทอร์เน็ต 15 คน

ในงานวิจัยชิ้นนี้จะศึกษาในด้านกระบวนการรับรู้ของผู้อ่านที่ถูกกำหนดโดยคุณลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละประเภทเป็นสำคัญ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนก็จะจัดให้เป็นผู้ที่มีความคุ้นเคยกับสื่อประเภทที่ตนได้ทดลองอยู่แล้ว ทั้งนี้เพื่อจะช่วยเหลือลดตัวแปรด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้และคอมพิวเตอร์ อันเกิดจากความแปลกใหม่และไม่คุ้นเคยได้ระดับหนึ่ง ซึ่งในส่วนนี้จากงานวิจัยที่

ผ่านมาหลายชิ้น พบว่า ผู้ใช้ที่มีประสบการณ์แตกต่างกันจะมีปฏิสัมพันธ์กับระบบคอมพิวเตอร์แตกต่างกันด้วย (Dillon et al อ้างแล้ว)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) จึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่มีความเชื่อมั่นสูง สามารถเก็บและรวบรวมข้อมูลได้ครอบคลุมมากที่สุด ในการทดลองครั้งนี้จะศึกษาถึงรูปแบบการอ่านและการรับรู้ของผู้อ่านจากการอ่านหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์ จึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลหลายประเภทด้วยกัน ได้แก่

1. เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ซอฟต์แวร์ (software) ที่จะมาให้ผู้อ่านอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ทั้งในรูปแบบของเมนูข่าวสารและในรูปแบบของระบบอินเทอร์เน็ต

2. หนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์ในระบบเมนูข่าวสารและในระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งในการทดลองครั้งที่ 1 เป็นข่าวจากหนังสือพิมพ์ The Nation ฉบับวันที่ 19 กรกฎาคม 2539 และในการทดลองครั้งที่ 2 เป็นข่าวจากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2540 แต่อาจจะแตกต่างกันในด้านรูปแบบการนำเสนอ อันเกิดจากลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละประเภททั้งในด้านเนื้อหาและรูปภาพ ส่วนหนังสือพิมพ์ออนไลน์ระบบเมนูข่าวสารซึ่งมีการนำเสนอข่าวเป็นภาษาอังกฤษ จะมีการนำเสนอหัวข้อข่าวเพียงอย่างเดียวในหน้าแรก (main page) ในขณะที่หนังสือพิมพ์ออนไลน์ระบบอินเทอร์เน็ตจะมีการนำเสนอความน่าควบคู่ไปกับหัวข้อข่าวแต่ละข่าวนั้น

3. แบบทดสอบความจำของผู้อ่านจากการอ่านข่าวในหนังสือพิมพ์แต่ละรูปแบบ (ดูในภาคผนวก ก) แบบทดสอบนี้จะมีรายชื่อของหัวข้อข่าวประเภทต่าง ๆ ที่นำเสนอในแต่ละสื่อ เพื่อเป็นการช่วยทบทวนความจำของผู้อ่านว่า มีข่าวอะไรที่นำเสนอในสื่อบ้างแล้วจะให้ผู้อ่านทุกคนทำเครื่องหมาย ✓ ที่หัวข้อข่าวที่ได้อ่าน พร้อมทั้งเขียนรายละเอียดหรือเนื้อหาของข่าว นั้น ๆ เท่าที่สามารถจำได้ ซึ่งข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างสามารถจำรายละเอียดได้ 1 ประเด็นก็จะให้คะแนน 1 คะแนน เช่น รถนักเรียน(1)เสียชีวิต(1)เสียหลักพุ่งลงสระน้ำ(1)ในหมู่บ้านเมืองทองธานี(1)ทำให้นักเรียนเสียชีวิต(1) 1 ราย(1) ก็จะได้อะไรทั้งหมด 5 คะแนน เป็นต้น ทั้งนี้ในการวัดข้อมูลด้านความจำจะมีการวัดใน 2 ลักษณะคือ ความจำเนื้อหาข่าวและความจำข้อมูลที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง

4. แบบสอบถามถึงพฤติกรรมการใช้สื่อโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยจะสอบถามถึงประเภทของสื่อที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการเปิดรับข่าวสารโดยปกติ ความถี่ในการเปิดรับประเภทของข่าวสารที่เปิดรับ เหตุผลที่เลือกใช้สื่อเหล่านั้น ๆ และความพึงพอใจจากการใช้สื่อ (ดูในภาคผนวก ก)

แล้วจะนำผลบางส่วนที่ประมวลได้จากแบบสอบถามนี้ไปเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์กับคะแนนความจำของกลุ่มตัวอย่างจากการอ่านข่าวในการทดลองต่อไป

ทั้งนี้จากเครื่องมือต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมา สามารถนำมาศึกษาถึงตัวแปรต่าง ๆ ในการวิจัยอันได้แก่ ปริมาณข้อมูลที่ได้อ่าน ความจำ และความพึงพอใจของผู้อ่านได้ทั้งหมด โดยที่ตัวแปรต่าง ๆ สามารถนิยามเชิงปฏิบัติการได้ดังต่อไปนี้

นิยามศัพท์

ปริมาณข้อมูลที่ได้อ่าน	หมายถึง	จำนวนข่าวที่กลุ่มตัวอย่างได้อ่านจากการอ่านหนังสือพิมพ์หรือหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ซึ่งจะนับเป็นชิ้นข่าว ทั้งนี้จะมีการวัดการอ่านข่าวเป็น 2 ระดับ คือ การอ่านข่าวในระดับความนำ ซึ่งในการอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ การอ่านข่าวเพียงระดับความนำก็จะทำให้ผู้อ่านรับรู้ถึงใจความสำคัญของข่าวได้ทั้งหมด และการอ่านข่าวถึงระดับเนื้อหา ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านทราบถึงรายละเอียดต่าง ๆ ของข่าวได้เพิ่มเติม
ความจำชิ้นข่าว	หมายถึง	จำนวนข่าวที่กลุ่มตัวอย่างสามารถจดจำเนื้อหาได้ โดยจะนับจากชิ้นข่าวที่กลุ่มตัวอย่างสามารถจำเนื้อหาได้จากในแบบทดสอบความจำ แล้วจะนำค่าเฉลี่ยของจำนวนข่าวที่กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มจำเนื้อหาได้มาหาค่าความแตกต่างทางสถิติโดยใช้ t-test
ความจำเนื้อหาข่าว	หมายถึง	ความสามารถในการจดจำข้อมูลในข่าวต่าง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างได้อ่านในการทดลอง โดยจะมีการให้คะแนนข้อมูล 1 คะแนนต่อข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างจำรายละเอียดได้ 1 ประเด็น เช่น รัฐบาล(1)วางเป้าหมาย

<p>ความจำข้อมูลที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง</p>	<p>หมายถึง</p>	<p>ส่งออก(1)ปีนี้(1)ขยายตัว 15%(1) ก็จะได้ 4 คะแนน เป็นต้น ทั้งนี้แม้ในความเป็นจริง อัตราการขยายตัวจะเป็น 10% แต่เมื่อกลุ่มตัวอย่างได้กล่าวถึงอัตราการขยายตัว ก็ถือว่าเขาจำได้ว่าในข่าวได้กล่าวถึงเรื่องนี้ จึงนับเป็นคะแนนให้ด้วย หลังจากนั้นก็จะนำค่าเฉลี่ยของคะแนนความจำของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมาเปรียบเทียบหาค่าความแตกต่างทางสถิติโดยใช้ t-test ต่อไป</p>
<p>ความพึงพอใจ</p>	<p>หมายถึง</p>	<p>ความสามารถในการจดจำข้อมูลในข่าวต่าง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างได้อ่านในการทดลอง โดยที่ข้อมูลที่จำได้นั้นจะต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงที่เสนอในข่าวเท่านั้น และจะมีการกำหนดให้คะแนน 1 คะแนนต่อข้อมูลที่จํารายละเอียดได้ถูกต้อง 1 ประเด็น เช่น รัฐบาล(1)วางเป้าหมายส่งออก(1)ปีนี้(1)ขยายตัว 15% (0) ก็จะได้ 3 คะแนน เพราะข้อเท็จจริงในข่าวคือ ขยายตัว10% จึงไม่ได้คะแนนในส่วนนี้ เป็นต้น หลังจากนั้นก็จะนำค่าเฉลี่ยของคะแนนความจำข้อมูลที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมาหาค่าความแตกต่างทางสถิติโดยใช้ t-test ต่อไป</p> <p>ความชอบในลักษณะเฉพาะและ/หรือรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งข้อมูลในด้านความพึงพอใจนี้จะได้มาจากแบบสอบถามถึงพฤติกรรมการใช้สื่อทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ผลที่ได้จะนำมาคิด</p>

เป็นเปอร์เซ็นต์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงสัดส่วน
ของความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ของสื่อ

กระบวนการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งการทดลองเป็น 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 จัดให้กลุ่มตัวอย่างอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์ระบบเมนูภาษาอังกฤษ และครั้งที่ 2 ให้กลุ่มตัวอย่างอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์ระบบอินเตอร์เน็ตภาษาไทย ซึ่งในการทดลองทั้ง 2 ครั้ง ได้จัดให้มีวิธีการทดลองที่คล้ายคลึงกัน ดังต่อไปนี้

1. จัดให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์อ่านหนังสือพิมพ์คนละ 1 ฉบับและให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์จากคอมพิวเตอร์คนละ 1 เครื่องด้วยเช่นกัน

ทั้งนี้ข่าวที่นำเสนอในสื่อแต่ละประเภทจะเป็นข่าวที่มีเนื้อหาเหมือนหรือใกล้เคียงกันมากที่สุด เพื่อควบคุมให้ผลของการทดลองด้านความจำ และความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างเป็นความแตกต่างที่เกิดจากตัวสื่อและรูปแบบการนำเสนอของสื่อ นั้น ๆ อย่างแท้จริง

2. ให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มได้อ่านข่าวตามความสนใจจากสื่อของตัวเอง โดยให้เวลาอ่าน 30 นาทีและขณะที่อ่านข่าวจะให้กลุ่มตัวอย่างที่อ่านหนังสือพิมพ์ขีดเส้นที่ข้างข้อความหรือคอลัมน์ข่าวที่ได้อ่านไปด้วย ส่วนกลุ่มที่อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์จะมีคนคอยบันทึกหัวข้อข่าวที่กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนได้อ่านในระดับต่าง ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะได้เปรียบเทียบจำนวนข่าวที่กลุ่มตัวอย่างได้อ่านจริงในระดับความนำและระดับเนื้อหาต่อไป (หมายเหตุ: การสังเกตพฤติกรรมกรรมการอ่านนี้จัดทำเฉพาะในการทดลองครั้งที่ 2 เท่านั้น)

3. เก็บหนังสือพิมพ์คืนจากกลุ่มที่ให้อ่านหนังสือพิมพ์และปิดเครื่องคอมพิวเตอร์จากกลุ่มที่อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

4. แจกแบบทดสอบประเมินความจำให้กับกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม โดยให้เวลาในการทำแบบทดสอบ 20 นาที แล้วเก็บแบบทดสอบคืน

5. แจกแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อทั่ว ๆ ไปให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยให้เวลาทำ 10 นาที แล้วเก็บแบบทดสอบคืน

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งนี้เป็นผู้ที่มีความคุ้นเคยกับสื่อสิ่งพิมพ์แต่ละประเภทอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องฝึกการใช้สื่อประเภทนั้น ๆ ให้กับกลุ่มตัวอย่างมากนัก ผู้วิจัยเพียง

แต่อธิบายถึงลักษณะของข่าวสารและข้อมูลที่นำเสนอในสื่ออย่างคร่าว ๆ เท่านั้น แต่ในการวิจัยเพื่อทดสอบความจำนี้ ผู้วิจัยจะไม่บอกให้กลุ่มตัวอย่างรู้โดยตรงว่าจะมีการทดสอบความจำหลังจากอ่านข่าวเสร็จแล้ว แต่จะบอกกลุ่มตัวอย่างแค่เพียงว่าจะทดสอบเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อและบทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์ในการนำเสนอข่าวเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากหากกลุ่มตัวอย่างรู้ว่า จะมีการทดสอบความจำหลังจากได้อ่านข่าวต่าง ๆ แล้ว อาจมีผลให้กลุ่มตัวอย่างพยายามจดจำข้อมูลที่ได้อ่าน ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามธรรมชาติที่แท้จริงก็เป็นได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการทดลองเปรียบเทียบการอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์ในครั้งนี ได้มาจากเครื่องมือต่างๆในการทดลอง อันได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมการอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง แบบทดสอบความจำ และแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อทั่ว ๆ ไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการทดลอง จะนำมาทำการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง

สถิติที่ใช้	ข่าวที่ได้อ่าน	ความจำ	รูปภาพและกราฟิก	ความพึงพอใจ
t-test	การอ่านข่าวใน ระดับความนำ ~กลุ่มน.ส.พ.และ น.ส.พ.ออนไลน์	จำนวนข่าวที่จำ เนื้อหาได้ ~กลุ่มน.ส.พ.และ น.ส.พ.ออนไลน์		
	การอ่านข่าวถึง ระดับเนื้อหา ~กลุ่มน.ส.พ.และ น.ส.พ.ออนไลน์	~กลุ่มน.ส.พ.ไทย และน.ส.พ.อังกฤษ ~กลุ่มออนไลน์เมนู และอินเทอร์เน็ต		

สถิติที่ใช้	ข่าวที่ได้อ่าน	ความจำ	รูปภาพและกราฟิก	ความพึงพอใจ
t test		ความจำจากการ- อ่านต่อขึ้นข่าว ~กลุ่มน.ส.พ.และ น.ส.พ.ออนไลน์		
		~กลุ่มน.ส.พ.ไทย และน.ส.พ.อังกฤษ		
		~กลุ่มออนไลน์เมนู และอินเทอร์เน็ต		
		ความจำเปรียบ- เทียบกับบุคคล ~กลุ่มน.ส.พ.และ น.ส.พ.ออนไลน์		
		~กลุ่มน.ส.พ.ไทย และน.ส.พ.อังกฤษ		
		~กลุ่มออนไลน์เมนู และอินเทอร์เน็ต		
percentage			~ลักษณะเด่นของ สื่อที่ดึงดูดผู้รับสาร	~ลักษณะเด่นของ สื่อที่ดึงดูดผู้รับสาร
			~ปัจจัยที่พึงพอใจ กับข่าวที่น่าสนใจ	~ปัจจัยที่พึงพอใจ กับข่าวที่น่าสนใจ
			~รูปแบบของสื่อสิ่ง พิมพ์ที่ดึงดูดความ สนใจ	~รูปแบบของสื่อสิ่ง พิมพ์ที่ดึงดูดความ สนใจ
			~ความสำคัญของ รูปภาพและกราฟิก	~สาเหตุที่เปิดอ่าน น.ส.พ.ออนไลน์
			~เหตุจูงใจให้อ่าน ข่าวในการทดลอง	~เลือกอ่านข่าวจาก น.ส.พ.ทั้ง 2 แบบ
Pearson Correlation Coefficient		~ความจำและความ คุ้นเคยกับสื่อ	~ความจำและรูป- ภาพและกราฟิก	~ความจำและ ความพึงพอใจ